

**Nasjonalparkstyret
for Jotunheimen
og Utladalen**

Postadresse
Postboks 987
2604 LILLEHAMMER

Besøksadresse
Norsk fjellsenter
Brubakken 2, 2686 Lom
Luster kommune,
Kommunehuset, 6868 Gaupne

Kontakt
Sentralbord: +47 61 26 60 00
Direkte: +47 948 80 564
sfinpost@statsforvalteren.no
<http://www.nasjonalparkstyre.no/jotunheimen>

SINTEF v/ Arnt Grøver

Saksbehandler Kari Sveen

Vår ref. 2022/4068-2

Dykkar ref.

Dato 19.04.2022

Delegert vedtak - Jotunheimen NP - Dispensasjon - Drone - 2022 - målinger på breer i samarbeid med NVE - SINTEF

Dokumenter i saka

- Søknad om dispensasjon ved e-post av 19.04.2022 fra SINTEF v/ Arnt Grøver
- Delegert vedtak av 09.04.21 – *dispensasjon for bruk av helikopter, snøscooter og drone i forbindelse med bremålingar 2021-25 - Norges vassdrags- og energidirektorat*

Saksopplysninger

SINTEF v/ Arnt Grøver/Bastien Dupuy har sendt følgende søknad ved e-post 19.04.22:
«Vi snakket nettopp på telefon angående mulighet for å fly litt drone i forbindelse med NVEs oppdrag med å måle snøtykkeleser på bre i Jotunheimen denne uken.

De aktuelle dagene vil evt være nå torsdag/fredag på Hellstugubreen and Storbreen (se korrespondanse under).

Selve flyging vil være små områder nærme selve pilot, og oppdragshøyde vil være 2-15 meter over bakken. På dronen er det festet en radar (GPR) som skal testes for avbildning av snøtykkelse over isbreen på en del av områdene NVE nå manuelt vil måle snødybden.»

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har slik flerårig dispensasjon for bruk av motoriserte hjelpemidler og drone i forbindelse med bremålinger for perioden 2021-2025:

NVE får med heimel i verneforskrift og naturmangfaldlova dispensasjon for nødvendig motorferdsel i samband med bremålingar i Jotunheimen nasjonalpark, i tråd med søknad av 22.03.21. Løyve for bruk av snøskuter er heimla i verneforskrifta § 3 pkt. 6.3. s). Bruk av helikopter og bruk av bil på Glitterheimvegen blir gjeve med heimel i naturmangfaldlovas § 48, jf. § 4 i verneforskrift for Jotunheimen nasjonalpark.

Dispensasjon for motorferdsel gjeld med følgjande vilkår:

- 1. Løyvet gjeld for perioden 2021-2025.*
- 2. Bruk av bil er knytt til transport av utstyr for målingar på Gråsubreen. Løyvet gjeld for inntil 3 turar årleg på strekninga frå bommen i Veodalen og inn til Gråsubekken.*
- 3. Breane blir besøkt 2-3 gonger i året, og løyvet gjeld to turar med snøskuter og ein tur med helikopter til kvar av breane pr. år. Bruk av snøskuter skal i størst mogleg grad samordnast med Lom fjellstyre sine aktiviteter*

Med heimel i naturmangfaldlovas § 48, jf. § 4 i verneforskrift for Jotunheimen NP, får NVE dispensasjon for filming med drone for kartlegging av endringar på breane.

For bruk av drone gjeld følgende vilkår:

1. Løyvet gjeld for perioden 2021-2025.
2. Området er avgrensa til nærområda rundt breane som inngår i overvakingsprogrammet.
3. Flyging nær dyr og fugl skal unngåast.
4. Dronebruk skal leggest utanom hekketid for rovfugl, og gjeld for perioden 15. juli-15. okt. Dersom det skulle oppstå behov for dronefilming utanom denne tida av året, må det sendast separat søknad med detaljerte opplysningar om lokalitet og tidsrom.

For både motorferdsel og dronebruk gjeld følgende:

1. SNO v/ Rigmor Solem skal ha melding om dato(ar) seinast dagen før transport. Mobil 959 65 158, eller e-post rigmor.solem@miljodir.no
2. Det skal haldast god avstand til fuglar og vilt, og det skal takast omsyn til beitedyr.
 1. Ved observasjon av rovfugl, må droneflyginga utsetjast til fuglane har trekt unna.
 2. Det skal haldast avstand til eventuelle turfolk som er i området, og motorferdsel og droneflyging skal av omsyn til friluftslivet skje på vekedagar og ikkje i helger.

Nasjonalparkforvaltninga ber om årleg tilbakemelding ved e-post innan utgangen av året, som viser samla omfang av motorferdsel og dronebruk knytt til NVE si verksemd i nasjonalparken.

Kartlegginga er planlagt samordna med NVE sine målinger som utføres sammen med Lom fjellstyre. NVEs dronetillatelse gjelder for sensommer/høst, så det kreves egen dispensasjon for SINTEFs målinger med radar festet til en drone for måling av snøtykkelse nå i april.

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Nasjonalparkstyret har delegert forvaltningsmyndighet for Jotunheimen nasjonalpark og Utladalen landskapsvernområde i medhold av vedtekter gjeldende fra 01.01.2020. Styret har i møte 11.05.16 delegert saker med etablert forvaltningspraksis til nasjonalparkforvalter.

Verneformål – forskrift

Verneforskrifta § 3 pkt. 7.2 om støy har forbud mot bruk av «modellfly og liknande» i nasjonalparken. Det er tolka at «og liknande» omfatter droner. Det er ikke spesifisert unntaksregel for denne typen tiltak, og søknad om dispensasjon må derfor behandles etter den generelle dispensasjonshjemmelen i § 4, dvs. vurdering etter naturmangfoldlova § 48.

Forvaltningsplan (utkast 2008)

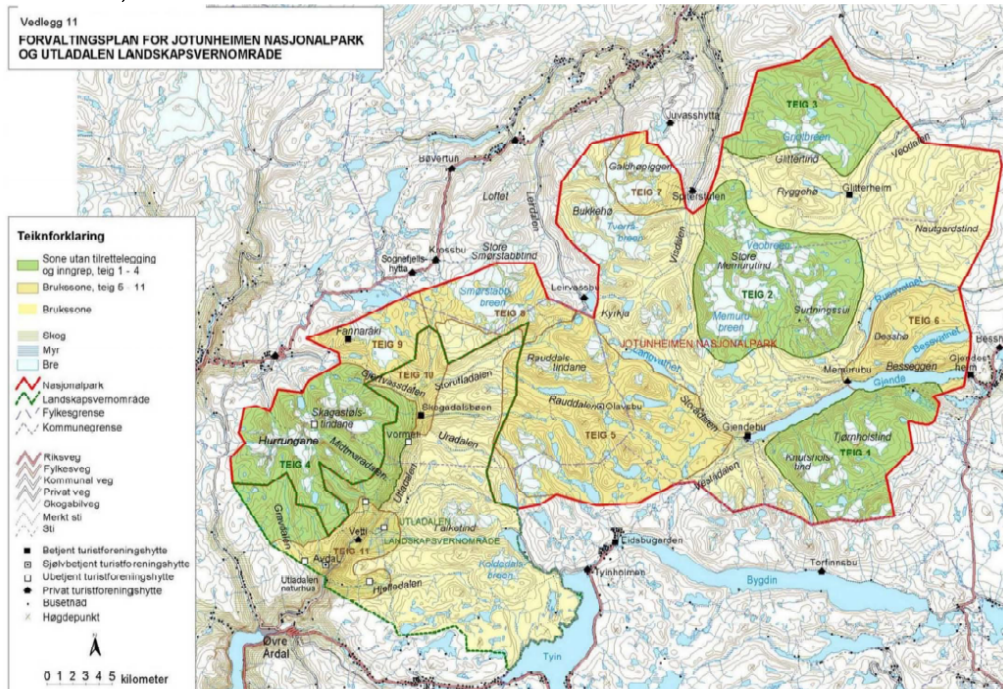
Formål med bruken er breforskning/kartlegging, og kap. 8.17. **FORSKING OG UNDERVISING** har generelt positiv holdning til tiltak som kan bidra til å øke kunnskapen:

«- - - Forsking er også viktig for verneområda for å auke kunnskapen om områda og kva for ein verdi dei har for samfunnet. Etter framlegg til verneforskrifter (§ 4 NP og i LVO) kan fylkesmannen gi løyve til vitenskaplege undersøkingar når dette ikkje strir mot formålet med vernet. - - - Forsking treng ofte faste innretingar og bruk av motoriserte kjørety. Når forskinga har som mål å auke kunnskapen om naturen og naturgrunnlaget i verneområda og dette ikkje kjem i strid med verneformålet, vil det vere avgjerande om nytten og føremonene av forskinga er større enn ulempene som eventuelle inngrep og motorferdsel medfører. Forskingsresultata skal formidlast til forvaltningsstyresmakta. - - -»

Regler for bruk av «modellfly og liknande» kom inn i verneforskrifta ved revisjonen i 2014. Forvaltningsplanutkastet fra 2008 gir ingen føringer for bruk av droner, da det var en lite brukt teknologi i 2008. Det er likevel relevant å bruke sonedelinga som har vært brukt helt fra første forvaltningsplanen ble godkjent i 1998, med ulike soner etter grad av tilrettelegging. Gjennom differensiert forvaltningspraksis tas det sikte på å holde områdene markert med grønt på

forvaltningsplankartet mest mulig uforstyrret. Sonene gjelder både for tekniske inngrep og ulike aktiviteter, som f.eks. bruk av droner.

Naturmangfoldlova

Naturmangfoldlova § 48 setter svært strenge krav til når en dispensasjon eventuelt kan vurderes, men åpner for tiltak som «ikke strider mot verneformålet og ikke påvirker verneverdiene nevneverdig». Begge vilkår må være oppfylt. Dispensasjonsregelen i § 48 kan ikke brukes for å utvide rammene gitt i vernevedtaket, men er en sikkerhetsventil som skal fange opp uforutsatte eller spesielle tilfeller som ikke var vurdert på vernetidspunktet.

Verneformål

Formålet med vern av nasjonalparken er «å ta vare på eit stort, samanhengjande og villmarksprega naturområde i overgangen mellom austlandsk og vestlandsk fjellnatur som inneheld særprega og representative økosystem og landskap utan tyngre naturinngrep. - - - Vidare er formålet med vernet å ta vare på:

- Eit høg fjellsøkosystem med eit eigenarta og variert naturmangfold, medrekna artar, bestandar, naturtypar og geologi
- - - -

Ålmenta skal ha høve til uforstyrret naturoppleving gjennom utøving av naturvenleg og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.»

Alle dispensasjoner skal også vurderes etter prinsippene i naturmangfoldlova §§ 8-12.

Presedens

Undersøkelsene skal utføres i nært samarbeid med NVE. Bruk av droner for filming i nasjonalparken er avgrenset til nytteformål og tiltak av stor allmenn interesse. Forskning og registreringer utført av NVE i Jotunheimen er unike pga de lange tidsseriene. Faren for presedens er minimal, da det ikke er andre aktører med lignende fagkompetanse og historikk.

Vurdering

NVE har utført målinger på breer i Jotunheimen fra 1949 (Storbreen) og 1962 (Hellstugubreen og Gråsubreen). Registreringene omfatter massebalanse, isbevegelse, endring i frontposisjon og overflatehøgde, samt meteorologi. Målingene er av stor vitenskaplig verdi, både nasjonalt og internasjonalt. Målingene som SINTEF nå ønsker å utføre vil supplere arbeidene til NVE.

Målingene blir vurdert å ha høy nytteverdi, og øker kunnskapsgrunnlaget om nasjonalparken og om breer generelt. I NVE sin flerårige dispensasjon er det satt vilkår om at all dronebruk skal legges utenom hekketid for rovfugl, og gjelder derfor bare for tidsrommet 15. juli -15. oktober. Dronebruken for radarmåling av snøtykkelsen må skje i forbindelse med snømålingene til NVE, altså i april. Droneflyginga vil skje i låg høgde, 2-15 meter over bakken, og nær dronefører. Eventuell forstyrrelse vil derfor hovedsakelig være knytta til at det er folk og aktivitet i området, og dronen vil ikke representere særlig forskjell så lenge en holder den i låg høgde, i tråd med beskrivelsen av den planlagte bruken. Droner har i stadig økende grad blitt et viktig hjelpemiddel for ulike typer dokumentasjon og kartlegging.

Den delen av Storbreen som er innen nasjonalparken ligg i teig 8 i såkalt «brukssone» i forvaltningsplanutkastet. Om disse sonene står bl.a.: *«Det er store naturkvaliteter i områda med brukssone. Det er eit mål å ta vare på desse samstundes som områda vert brukt, ikkje minst for friluftsliv. Retningslinjer og tiltak tek sikte på å finne den optimale balansen mellom bruk og vern.»* Hellstugubreen ligger i grønn teig 2 på forvaltningsplankartet. I grønn sone kan det i særlige tilfeller åpnes for ulike former for dokumentasjon, der det settes strenge vilkår knyttet til dyreliv.

En elektrisk drone er knapt hørbar på litt avstand, men mange vil likevel oppleve droner som forstyrrende elementer. Generell føring i forvaltningsplanen er å unngå motoriserte aktiviteter i helg av hensyn til friluftslivet.

Vurdering etter naturmangfoldlova §§ 8-12:

- *Kunnskapsgrunnlaget* (§ 8) om naturmangfold og biologiske verdier i områdene rundt breene er bra. Det er ikke kjente hekkelokaliteter for rovfugl like inntil de to breene, men det er forekomst av sårbare rovfugler både i Leirdalen og i Visdalen.
- *Føre-var-prinsippet* (§ 9) tilsier at en har streng praksis for dispensasjoner i verneområdet, men målingene vil ha høy nytteverdi ved å supplere målingene til NVE. Ut fra føre-var-prinsippet i § 9 er det likevel viktig å unngå nærføring til eventuelle rovfugler eller annet vilt som måtte befinne seg i området. Bruk av drone i låg høgde (2-15 meter) over breoverflata vil trolig ha liten innvirkning på verneverdiene, men det er likevel viktig å ta ned dronen og vente dersom det oppdages rovfugl i lufta nær kartleggingsområdet.
- Etter § 10 *«Økosystemtilnærming og samlet belastning»* skal en dispensasjon vurderes opp mot mulig samla påvirkning/forstyrning, dvs. om den kan skape presedens og dermed bidra til en gradvis forringelse og uthuling av innholdet i verneforskrifta. Denne typen målinger er ikke aktuelle for mange andre aktører, og blir ikke vurdert å skape uheldig presedens.
- Tiltaket medfører ikke miljøforringing, og nml § 11 blir ikke vurdert som relevant.
- § 12 *Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetode*: Bruk av drone for kartlegging fra lufta vil være beste tekniske hjelpemiddel dersom vilkår for å gi dispensasjon ellers er til stede. Av hensyn til at *«ålmenta skal ha høve til uforstyrra naturoppleving»* – jf. formålsparagrafen i verneforskrifta – bør en unngå aktivitet i helger, når det normalt er størst friluftslivsaktivitet.

Konklusjon

Kartlegging av breene gir nyttig kunnskap, og lågtflyging med drone over de to breene vil ikke være i strid med verneformålet, eller gå ut over verneverdiene, jf. naturmangfoldlovas § 48.

På bakgrunn av etablert forvaltningspraksis og vurderinger blir det gjort delegert vedtak.

Vedtak:

Med hjemmel i naturmangfoldlovas § 48, jf. § 4 i verneforskrift for Jotunheimen NP, får SINTEF dispensasjon for bruk av drone for kartlegging på Hellstugubrean og Storbreen.

For bruk av drone gjelder følgende vilkår:

1. Tillatelsen gjelder for april 2022.
2. Drone kan benyttes i låg flygehøgde (2-15 meter) over breoverflata på de delene av Storbreen og Hellstugubrean som inngår i overvåkingsprogrammet til NVE.
3. Flyging nær dyr og fugler skal unngås. Dersom det oppdages rovfugl i lufta nær kartleggingsområdet, skal droneflyginga utsettes til fuglene har trukket unna.
4. SNO v/ Rigmor Solem er som kopimottaker orientert om at oppdraget er planlagt torsdag 21. / fredag 22. april 2022. Ved eventuell endring av dato sendes melding senest dagen før, til mobil 959 65 158, eller e-post rigmor.solem@miljodir.no
5. Det skal holdes avstand til eventuelle turfolk som er i området, og kartlegginga skal legges til ukedager og ikke i helger.

Vedtaket kan påklages etter reglene i forvaltningslova. Eventuell klage skal stiles til Miljødirektoratet, men sendes via nasjonalparkstyret innen 3 uker etter mottatt vedtak.

Med hilsen

Kari Sveen
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

Kopi til:

Bastien Dupuy

Lom fjellstyre

Lom kommune

NVE v/ Liss Marie Andreassen

Statens naturoppsyn - Jotunheimen og Utladalen

Statsforvalteren i Innlandet

Eldrid Nedrelo

Postboks 94 2686 LOM

Midtgard 2686 LOM

Postboks 987 2604 LILLEHAMMER